

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14559670>

YOSH ASKARNING JAMOAGA KO'NIKISHINING PSIXOLOGIK OMILLARI

Isroil Ismoilovich To'yev

Oriental Universiteti magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada yosh askarlarning harbiy jamoaga ko'nikish jarayonidagi psixologik omillar tahlil qilinadi. Ko'nikish jarayoniga ta'sir qiluvchi asosiy omillar sifatida shaxsiy psixologik xususiyatlar, ijtimoiy muhit, rahbarlik uslublari va jamoa ichidagi kommunikatsiya madaniyati ko'rib chiqiladi. Shuningdek, psixologik moslashuvni ta'minlashda motivatsiya, emotsional barqarorlik, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va stressni boshqarish qobiliyatining ahamiyati ta'kidlanadi. Maqola yosh askarlarning harbiy xizmatga moslashishini osonlashtirish uchun amaliy tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: *Yosh askar, jamoaga ko'nikish, psixologik omillar, motivatsiya, emotsional barqarorlik, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, stressni boshqarish, harbiy xizmat.*

Kirish

Yosh askarlarning harbiy xizmatga moslashuvi nafaqat jismoniy tayyorgarlikni, balki jamoaga ko'nikishni ham talab qiladi. Bu jarayonda psixologik omillar muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular askarning xizmat samaradorligi va shaxsiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Ushbu maqolada yosh askarlarning jamoaga ko'nikish jarayonidagi asosiy psixologik omillar tahlil qilinadi.

Yosh askarlarning psixologik xususiyatlari

Yosh askarlar, asosan, 18-20 yoshli shaxslar bo'lib, ularning psixologik rivojlanishi quyidagi xususiyatlarga ega:

Mustahkamlikka intilish: Bu yoshda shaxs mustaqillikka intiladi, o'zini namoyon qilishga harakat qiladi.

Emotsional sezgirlik: Tengdoshlar bilan munosabatlarda sezgirlik yuqori bo'lib, tanqid va baholarga nisbatan ta'sirchanlik kuchli.

Motivatsiyaning o'zgaruvchanligi: Askarlarning maqsadlari va intilishlari tez o'zgarishi mumkin, bu esa xizmatga moslashuv jarayoniga ta'sir qiladi.

Jamoaga ko'nikish jarayoni

Jamoaga ko'nikish – askarning xizmatga adaptatsiya qilish jarayonining muhim qismi bo'lib, quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. *Boshlang'ich adaptatsiya:* Yosh askar yangi muhitga o'rganishni boshlaydi, tartib-intizomga rioya qilish qobiliyati shakllanadi.

2. *Ijtimoiy o'zaro munosabatlar:* Jamoadagi munosabatlarni o'rnatish uchun ijtimoiy ko'nikmalar muhim ahamiyatga ega.

3. *Jamoaga mansublik hissini rivojlantirish:* Yosh askar o'zini jamoaning bir qismi sifatida his qilganda, uning ko'nikish jarayoni tezlashadi.

Ko'nikishga ta'sir qiluvchi psixologik omillar

Askarning jamoaga moslashuvida bir qator omillar muhim ahamiyatga ega:

Motivatsiya: Agar askar o'z maqsadini aniq tushunsa, jamoaga ko'nikishi osonlashadi.

Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash: Ofitserlar, qo'rboshilar va xizmatdoshlar tomonidan ko'rsatilgan yordam askarning jamoaga moslashuvida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Emotsional barqarorlik: Stress holatlariga dosh berish qobiliyati yosh askarning ko'nikish jarayonini yengillashtiradi.

Trening va o'quv mashg'ulotlari: Psixologik treninglar orqali yosh askarlarda ishonch va jamoada samarali aloqalar o'rnatish qobiliyati rivojlanadi.

Psixologik yordam va maslahat usullari

Jamoadagi munosabatlarni yaxshilash va yosh askarlarning ko'nikish jarayonini yengillashtirish uchun quyidagi usullar tavsiya etiladi:

Psixologik maslahatlar: Askarning ichki qiyinchiliklarini aniqlash va ularga yechim taklif qilish.

Guruhli treninglar: Jamoa o'rtasida ishonchni rivojlantiruvchi o'yinlar va mashqlar o'tkazish.

Ijtimoiy faoliyat: Jamoada madaniy va sport tadbirlarini tashkil etish yosh askarlarning jamoaga moslashuviga yordam beradi.

Yetakchining roli: Ofitser va qo'rboshilar yosh askarlarni qo'llab-quvvatlashlari va ularga to'g'ri yo'l-yo'riq ko'rsatishlari zarur.

Xulosa

Yosh askarning jamoaga ko'nikishi uning shaxsiy psixologik xususiyatlari, jamoa muhiti va rahbarlikning to'g'ri tashkil etilishiga bog'liq. Harbiy xizmatning samaradorligi askarning jamoaga moslashuv jarayoni qanchalik tez va muvaffaqiyatli kechishiga bog'liq. Shu sababli, yosh askarlarning psixologik holatini tushunish va qo'llab-quvvatlash ularning xizmat jarayonidagi muvaffaqiyatining muhim garovidir.

Qo'llanilgan adabiyotlar

1. Popov Yu.V. "Psixologiya voennoy deyatelnosti". Moskva: Voennoe izdatelstvo, 2015.
2. Rubinshteyn S.L. "Osnovy obshchey psixologii". Sankt-Peterburg: Piter, 2021.
3. Abdukarimova N. "Psixologiya asoslari". Toshkent: O'zbekiston, 2018.
4. Gipenreyter Yu.B. "Vvedenie v psixologiyu obshcheniya". Moskva: Eksmo, 2020.
5. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Ustavljari.
6. Qarshiyeva D.E. "Ijtimoiy himoya – oilalar mustahkamligi garovi". Ijtimoiy tadqiqotlar jurnali, 2020.
7. "Kasbiy psixologiya". Guliston davlat universiteti, 2020.